

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Науково-навчальний центр прикладної інформатики

ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ

ТРАДИЦІЇ ТА НОВІ НАУКОВІ СТРАТЕГІЇ У ЦЕНТРАЛЬНІЙ ТА СХІДНІЙ ЄВРОПІ

МАТЕРІАЛИ

V Міжнародної науково-практичної конференції

*24–25 червня 2022 р.
м. Київ*

Київ
Інститут інноваційної освіти
2022

УДК 001(063):378.4 (Укр)
ББК 72я43
Т65

До збірника увійшли матеріали наукових робіт (тези доповідей, статті), надані згідно з вимогами, що були заявлені на конференцію.

*Роботи друкуються в авторській редакції, мовою оригіналу.
Автори беруть на себе всю відповідальність за зміст поданих матеріалів.
Претензії до організаторів не приймаються.
При передруку матеріалів посилання обов'язкове.*

Т65 **Традиції та нові наукові стратегії у Центральній та Східній Європі :**
Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 24–25 червня 2022 р.) / ГО «Інститут інноваційної освіти»; Науково-навчальний центр прикладної інформатики НАН України. – Київ : ГО «Інститут інноваційної освіти», 2022. – 131 с.

Матеріали конференції рекомендуються освітянам, науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, аспірантам, докторантам, студентам вищих навчальних закладів тощо¹.

Відповідальний редактор: С.К. Бурма
Коректор: П.А. Немкова

Матеріали видано в авторській редакції.

УДК 001(063):378.4 (Укр)

© Усі права авторів застережені, 2022
© Інститут інноваційної освіти, 2022
© Друк ФОП Москвін А.А., 2022

Підписано до друку 05.07.2022. Формат 60x84/16.
Віддруковано з готового оригінал-макету.
Папір офсетний. Друк цифровий. Гарнітура Charter. Ум. друк. арк. 7,61.
Зам. № 0507/22-4. Тираж 50 прим. Ціна договірна. Мова видання: українська.

Виготівник. ФОП Москвін А.А. Цифрова друкарня «Сору Art».
69095, Запоріжжя, просп. Соборний, 109. Тел.: (061) 708-08-80
Інститут інноваційної освіти: e-mail: novaosvita@gmail.com; сайт: www.novaosvita.com

**Видання здійснене за експертної підтримки
Науково-навчального центру прикладної інформатики НАН України
03680, Київ-187, просп. Академіка Глушкова, 40.**

¹ Відповідає п. 8 Порядку присудження (позбавлення) наукових ступенів Затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197; п. 28 Постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності»; п. 13 Постанови Кабінету Міністрів України від 12 липня 2004 р. № 882 «Про питання стипендіального забезпечення»

5. Теорія та практика змішаного навчання: монографія / В. М. Кухаренко та ін.; за ред. В.М. Кухаренка Харків: «Міськдрук», НТУ «ХПІ», 2016. 284 с.
6. Ярославцева К., Смужаниця Д. Самостійна робота студента в процесі вивчення іноземної мови. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота.* 2014. Вип. 30. С. 196–198.
7. Romanuyuk, S., & Trofimchuk, V. (2019). Самостійна робота студента у процесі вивчення іноземної мови. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: Серія «Філологія»,* (5(73), С. 170–172.

Ємельянова Ю.В.,

здобувач вищої освіти ступеня магістра

Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

науковий керівник: **Цуруль О.А.,**

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри методики навчання природничих дисциплін

Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

РОЗВИТОК В УЧНІВ ПОНЯТТЯ «ЗДОРОВ'Я» У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЇ ЗАСОБАМИ ІКТ

Реалії сьогодення змусили сучасне суспільство переосмислити своє ставлення до здоров'я та його складових. Це питання досліджують науковці з різних галузей, починаючи від медицини, екології та гігієни і закінчуючи педагогікою та психологією. А формування ціннісних орієнтацій учнів на здоровий спосіб життя є одним із пріоритетних завдань вчителя біології [2, 7, 12].

Мета: дослідити особливості і можливості розвитку в учнів поняття «здоров'я» у процесі вивчення біології засобами ІКТ.

Для досягнення мети необхідно розв'язати наступні завдання:

1. Здійснити аналіз змісту і структури поняття «здоров'я».

2. Здійснити аналіз психолого-педагогічної, методичної літератури та шкільної практики з проблеми розвитку в учнів поняття «здоров'я» у процесі вивчення біології засобами ІКТ.

Базовим для дослідження стало усталене визначення поняття «здоров'я» ВООЗ: стан фізичного, духовного та соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб і фізичних дефектів. Вчителю важливо усвідомити, що для успішного формування та розвитку в учнів поняття «здоров'я» необхідно мати чітке розуміння його змісту та структури [8, 11]. Адже якщо хоча б один з його складників освоєний учнями частково, то вважати поняття засвоєним не можна. Для формування всіх елементів поняття «здоров'я» доцільно використовувати різні форми і методи навчання [3, 4, 9, 10, 13], але як свідчить шкільна практика, всі вони будуть більш ефективними, якщо впроваджувати при цьому ІКТ [1, 5, 6].

Опираючись на дослідження І. Сліпчук, можна стверджувати, що інформаційно-комунікативні технології (ІКТ) – це сукупність різноманітних технологічних інструментів і ресурсів, які використовуються для забезпечення процесу комунікації та створення, поширення, збереження та управління інформацією [5, с. 32]. Поєднуючи інформаційні та комунікаційні технології, в умовах освітнього процесу необхідно зазначити, що основною метою їх впровадження є адаптація людини до життя в сучасному інформаційному суспільстві.

Аналіз шкільної практики навчання біології свідчить, що використання комп'ютера в базовій та старшій школі переважно зорієнтоване на роботу з програмним забезпеченням навчально-тренувального, дослідницького характеру та контролю знань учнів.

Можемо впевнено стверджувати, що ІКТ є найбільш актуальними засобами навчання у зв'язку з тим, що наше суспільство є глибоко діджиталізованим, а сучасних учнів можна назвати «цифровим» поколінням. Використання ІКТ дозволяє підвищити рівень зацікавленості учнів предметом і активізувати їх діяльність на уроці. В умовах дистанційного навчання використання ІКТ є єдиним варіантом забезпечення неперервності освітнього процесу без погіршення його якості. ІКТ дають змогу зменшити непродуктивні витрати живої праці вчителя, поліпшити саму технологію надання освітніх послуг, інтенсифікувати діяльність вчителя і учнів на уроці. Варто зазначити, що використання ІКТ має і певні мінуси, зокрема безперервний потік контенту в інтернеті ускладнює добір науково достовірної інформації.

Для формування в учнів знань про фізичне здоров'я ефективними є додатки для смартфонів, які включають відеоматеріали та схеми з анатомії та фізіології. Прикладом такого додатку є «3D - атлас», в якому можна наочно порівняти анатомічну норму з патологією. Такими атласами доцільно користуватись як онлайн (на відповідних сайтах), так і офлайн, завантаживши додаток на телефон з Google Play або App Store.

Для якісного формування знань про духовне та соціальне здоров'я можуть використовуватись відеоматеріали (наприклад, з сервісу YouTube), які вчитель може або транслювати на мультимедійній дошці, або надавати відповідне посилання для роботи в позаурочний час. Іншим прикладом є використання науково-популярних розробок психологів, які подають інформацію про новітні дослідження в доступній для дітей формі.

Результати апробації засобів ІКТ в умовах реального освітнього процесу дають підстави для висновку про їх позитивний вплив на якість формування та розвитку в учнів поняття «здоров'я», зростання інтересу та пізнавальної активності. Тож використання засобів ІКТ на уроках біології є актуальним та перспективним напрямком роботи вчителя.

Список використаних джерел

1. Дорошенко Ю.О. Біологія та екологія з комп'ютером / Ю. Дорошенко, Н. Семенюк, Л. Семко. – К.: «Шк. світ», 2005. – 128 с.
2. Кобернік С.Г. Наукове обґрунтування та проектування самостійної роботи студентів з методичних дисциплін природничого профілю в умовах кредитно-модульної системи навчання / С.Г. Кобернік, О.А. Цуруль // Зб. наук. праць Глухівського НПУ ім. О. Довженка. Серія 5. Педагогічні науки. – Глухів: ГНПУ, 2010. – Вип. 15. – С. 333–338.
3. Кириленко С.В. Соціально-педагогічні умови формування культури здоров'я старшокласників: дис... канд. пед. наук : 13.00.07 / Кириленко Світлана Володимирівна / Інститут проблем виховання Академії пед. наук України. – К., 2004. – 240 с.
4. Методика навчання біології: практикум для студентів вищих педагогічних закладів біологічних спеціальностей / Мороз І.В., Гончар А.Д., Буяло Т.Є., Цуруль О.А., Фруктова Я.С. / За ред. І.В. Мороза. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2005. – 90 с.
5. Сліпчук І. Дидактичні можливості інформаційних технологій у навчанні біології / І. Сліпчук // Біологія і хімія в школі. – 2006. – № 5 – С. 32–34.
6. Пищик Е.В. Методика використання мультимедіа-технологій на уроці / Е.В. Пищик // Педагогічна майстерня. – 2012. – № 10 (22).
7. Цуруль О. Методика навчання біології. Силабус нормативної навчальної дисципліни для студентів спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) освітнього рівня бакалавр. – К: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021. URL: <https://bit.ly/2ZBLnMk>.
8. Цуруль О.А. Методи формування природничо-наукових понять / О.А. Цуруль // Рідна школа. – 2001. – № 5.– С. 57–59.
9. Цуруль О.А. Методика організації та проведення тренінгів: особливості підготовки майбутніх учителів біології / О.А. Цуруль // Зб. наук. праць «Педагогічні науки». – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – Вип. 79. – Т.1. – С. 192–198.
10. Цуруль О.А. Методика організації та проведення тренінгів у процесі вивчення біології. Дистанційний курс, 2020 р. URL: <https://vseosvita.ua/course/metodyka-orhanizatsii-ta-provedennia-treninhiv-u-protsesi-vyvchennia-biolohii-97.html>
11. Цуруль О.А. Формування в учнів біологічних понять: методичний посібник / Ольга Цуруль. – К.: Шк.світ, 2010. – 120 с.
12. Цуруль О.А. Формування в учнів 6–7 класів біологічних понять про надорганізмові рівні організації: Автореф.дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Цуруль Ольга Анатоліївна / НПУ ім. М.П. Драгоманова. – К., 2003. – 21 с.
13. Health in the noise context: the relativity of absolute health / D. Shepherd; K.N. Dirks; D. McBride and D. Welch // *Internoise*. – 2014. – P. 1–9.

ЗМІСТ

Розділ 1 ОСВІТА. ПЕДАГОГІКА

<i>Анкушева А.М., Дубович К.С.,</i> СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ЗАКЛАДАХ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	3
<i>Блага О.Б.,</i> ІСТОРИСОФСЬКИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ ОСВІТИ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ГУМАНІЗАЦІЇ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	6
<i>Вернигора О.Л.,</i> ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СПІВРОБІТНИКІВ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	9
<i>Власюк І.О., Марчук О.О.,</i> ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКАЗІВ ТА ЛЕГЕНД.....	13
<i>Гребенщикова О.Г.,</i> САМОСТІЙНА РОБОТА ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО ВИКЛАДАННЯ МОВИ ІНОЗЕМНИМ ЗДОБУВАЧАМ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ	15
<i>Ємельянова Ю.В., Цуруль О.А.,</i> РОЗВИТОК В УЧНІВ ПОНЯТТЯ «ЗДОРОВ'Я» У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЇ ЗАСОБАМИ ІКТ	18
<i>Задорожня А.В.,</i> ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ	21
<i>Задорожня А.В.,</i> ОСВІТОЛОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЧИННИКІВ ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОМПОНЕНТИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ.....	29
<i>Зайченко Н.І.,</i> ЛОРЕНСО ЛУЗУРІАГА ПРО СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН ВИХОВАННЯ В МАСОВОМУ СУСПІЛЬСТВІ	32
<i>Колєсніков А.В., Борщ О.А.,</i> НОВІ НАУКОВІ СТРАТЕГІЇ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ.....	35
<i>Марчук О.О., Зінчук І.А.,</i> РЕАЛІЗАЦІЯ ІДЕЙ STEM-ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	36